

MEDIOLANENSIS DVCATVS. 65

Mediolanum eodem adhuc nomine ciuitas potentissima ac populosissima in apertis campis opportuno admodum situ posita est, spatium complectitur amplissimum, & vicatim olim huc habitatur, nunc vero eximia dignitatis collecta vrbs est, interque maximas totius Europæ numerata. comprehendit enim 200000. habitatores, comprehensis paruulis. suburbia longa & lata admodum habet, quibus plurimum augetur, quam cum suburbijis ipsis latæ aquarum fossæ cingunt. per quas vndique nauigijsannonæ copia deferitur tam magna, vt omnia vili pretio hic emantur. Sunt hic tam diuersa artificum genera, tantaque frequentia vt mirum sit, ædificijs quoque splendidis, ac magnificis omnis generis nobilissimis familijs, & populo mirificè industriorepleta est Ager vrbs cæteris Italiæ præstat oryæ copia ob aquarum commoditatem Quatuor summos genuit Pontifices: Alexand. II. Urbanum II. Cælestinum V. & nostris temporibus Gregorium XIV. ac permultos insuper Cardinales, & viros armis literisque inclytos. Titulo Ducatus potitur & subiecta nunc est Hispaniarum Regis potestati. Arcem habet (quam portas Louias vocant) munitissimam, vnum ex præcipuis totius Europæ propugnaculis, vt eo non vrbs tantum sed tota eius ditio sub imperio retineri possit quoniam nulla humana vi expugnari potest. Mediolanensis hic Ducatus ambitu suo complectitur 300 miliaria, in quem Hispaniæ Rex gubernatorem cū titulo etiam Capitanei generalis mittit, qui præest tribus militum millibus, & equitibus Hispanis mille leuis armaturæ, & sexcentis equitibus qui pro tutela huius status continuo hic permanent. Ex Mediolanensi hoc statu Hispaniæ Rex proventum habet 80000. ducatorum aureorum sed administratio causarum ciuiliū & criminalium pendet à Mediolanensi Senatu in quo sunt 16 Doctores, & nonnulli prælati ac patricij Mediolanenses. Lauda ciuitas, vulgò Lodi, perhonestas, diues, lauta, rebusque omnibus abundans est populum habet ad mercaturam, ad arma, & ad diuitias conquiritas solertem. Agrum habet amœnum, irriguum aquis & fertilem tritico, siligine, milio, cæterisque frumentis. his adde linum, vitem, aliosque fructus. campis gaudet latissimis pratiquè paruulis ad rem pecuariam apprime necessarijs: vnde tanta casti copia hic conficitur vt etiam in alios Italiæ locos transmittatur hæc Maphæi Vegij poetæ patria est, & hodie similiter Hispanorum potestati subiecta. Pavia, quæ & Ticinum à fluuio cui adiacet, dicitur, qui fontes in Alpibus habet, monte scilicet S. Gothardi, vrbs est situ & aere mire salubris, sed parum amœna & populosa, quatuor à Padoflu. miliaribus distans, agro mirum in modum fertili, tantæque vbertatis vt vulgò Mediolani hortus nuncupetur. feris etiam, auibus, & piscibus nobilibus affluit. pontem habet lapideum amni Ticino appositum, & Gymnasio publico ac disciplinarum omnium celebri ornatur, an 1361. à Carolo III. Imp. instituto, quod detrimenta non leuia passum fuit à Franc. Galliz Rege, quando urbem ipsam obsedit, antequam à Carolo V. caperetur, sed inde Pontificum Rom. & aliorum Principum munificentia & liberalitate iterum constitit. Nouaria ciuitas modico in colle sita, partim plano agro amœno ac fertili, partim montoso sterilique potitur. pernobiles habet familias aliquot, quæ patriæ ipsi persæpe clades inuexere. Comum vrbs nobilis ac opulenta in Meridionali Larij Lacus ripa amœnissimo in loco ponitur, adeo vt ad solas delicias videatur constructa: nam ab vna parte lacum ipsum habet, ab alia verò (scilicet versus Meridiem) agrum peramœnum, & omni fructuum genere feracissimum, aerem præterea iucundum ac salubrem. Rheti populi, quos Plinius Venonetes vocat, incolerunt

luerunt olim eum terræ tractum supra Veronā ac Comum, quem in duas Curias par-
 tiebantur. Cantiani, gens Alpina, tenent Aximam urbem nunc Belenzona vocatam
 in valle Laentina. Caturiges seu Caturgidi, parua gens Alpium, qui tenuerunt ciui-
 tatem Lburodanum circa Verbanum Lacum: Charges eorum oppidum nunc Galli
 vocant. Porro in hac Lombardia Transpadana præstantiores fluij cæteris sunt: Mi-
 neijs, qui profluit ex lacu Benaco, præcipua claritate & ad Mantuam decurrens, eam
 insigni stagno circumfudit, atque hinc eadem claritate pergens, in Padum exoneratur
 Ollius, qui Brixiani & Cremonensis agri in parte est discrimen, atque ex lacu Isei (Pli-
 nio Sebino vocato) emanat, quo Brixienſe & Cremonenſe territoria maiori ex parte
 irrigantur. Addua vel Abdua fluuius, qui nõ in Adua monte, vt cenſuit Plinius fon-
 tes suos habet, ſed in altiffimi môtis Braulij gremio, quem Plinius & Strabo iuga R he-
 tica vocant: in lacum autem Larium profluit, è quo redditus per planitiem in Padum
 tendit, vnaque Serium amnem in eundem deſert. Lambrus, perpetua aquarum clari-
 tate nitens, optimorum piſcium copia abundat. Ticinus, ex Alpibus profluens in Ver-
 banum lacum confluit, è quo egreſſus in Padum quatuor miliaribus vltra Papiam ex-
 oneratur, hic aquis pellucidus eſt, & piſcium nobilitate famoſus, præſertim laudatiſſi-
 mis Thymallis, aurum etiam & argentum ex eius arena percipitur. Sencia vel ſceſia,
 Plinio Seſſites, profluit ex Alpibus ſupra Burgum, & in Padum exoneratur. Sunt quo-
 que lacus præſtantiffimi in hac regione, & piſcibus reſertiſſimi, nempe: Benacus qui
 hodie Lago di Garda dicitur, interdum fluctuoſus valde eſt & procelloſus, tempeſta-
 tes imitans Marinas, non ſine magno ſummarum nauium periculo, optimorum autè
 piſcium copia reſertiſſimus eſt, & in primis truttarum & carpianum. qui ſanè piſces
 perrari ſunt ac paucis in locis reſerti. cingitur vbique (præterquam à Meridie) altiſ-
 ſimis & amœniſſimis montibus, ager omnis generis arboribus, oleis præſertim frequen-
 tiſſimus, & nonnullis caſtris ornatus. Idritius ſiue Idrinus lacus nomen ſumit à caſtro
 ſibi appoſito. Iſæus lacus, Plinio Sebinus, vulgò Lago de iſſe dicitur. Larius lacus ſiue
 Comenſis, Benaco maior eſt, optimorum piſcium fertilis, coronatur vndique mon-
 tibus quorum cacumina caſtanearum arborum nemora habent, latera vineas oleaſq;
 radices verò ſyluas in quibus ferarum venationes frequentes ſunt. Lugani lacus,
 quem alij Fucanum etiam vocant ab oppido ſibi adiuncto, admodum tortuoſus eſt
 tribus præcipuè ramis, ab hoc profluit amnis Treſſa, qui in lacum maiorem per-
 currit, circumquaque verò permultis oppidis & vicis conueſtitus eſt. Verbanus lacus, omni-
 um in eo tractu maximus, ingenti procellarum vi ſcruit, maximè à vento Auſtrali a-
 gitatus piſces habet optimos, præſertim truttas per magnas, lucios inſignes, & pi-
 ſces etiam aurei coloris. circumquaque ornatur honeſtis oppidis,
 vicis, collibus, campis, pratis, aliaque
 fertilitate.

